

Животни и уметнички мото глумице Гордане Ђурђевић Димић, једног од лауреата последњег Стеријиног позорја којој је Стеријина награда припала за улогу Лоле у представи *Куба либре* Ивана М. Лалића и режији Кокана Младеновића, могао би да стане у речи „поништи его – нађи трептај душе!”

Велики его који сваки озбиљан глумац у себи мора да нађе да би га потом лавовским снагама усмерио у истинска трагања за трептајем сопствене душе, ова глумица нашла је давно, иако сама тврди да га и даље тражи те да није сигурна да га је могуће заувек освојити. О трагању и трептајима и обичном животу који се уденуо између њих разговарамо једног поподнева након читаће пробе представе *Ослобођење Скопља* која ће глумици бити прво глумачко путовање не само у сезони 2001/2002. него и са новом управом. Седимо у глумичиној гардероби, у њеном матичном Српском народном позоришту. Собичак изгледа готово као испосничка ћелија у неком манастиру. Вишак је само иритирајуће неонско светло које подсећа на нимало луксузан и гламурозан живот овдашњег ходача по циркуском трапезу званом позоришне даске.

Да би поништио истински трагалац у свом послу, да би сасвим искрено завирио у лавиринт своје душе, глумац најпре мора да поништи сопствени его који га и чини глумцем. Кад њо глумац схвати, од чега или кога њо зависи, њо глумац мора да пронађе у себи да би успео да поништи њај его?

ГЛУМАЦ ОСТАВЉА ГЛУМУ КАД НАЂЕ СЕБЕ У СЕБИ

Стеријина награда за глуму, за улогу Лоле у представи „Куба либре”

Пре свега, мора да буде свестан тог свог егоизма јер само тада може да се постави према том егоизму и да заволи то што ради: лик, комад, да се веже за тему која се игра. Када то интересовање за другог кога си пронашао у литератури, у оном што је литерарни

Гордана Ђурђевић-Димић
Снимио Бранко Лучић

предложак за игру и та радост бављења туђим животом и туђом егзистенцијом буде за тебе толико привлачна да заправо занемариш себе и своју ситуацију, и оно што би позоришна представа могла да ти врати као награду за ту игру, а то су слава, аплаузи, популарност, награде... онда се истински бавиш својим послом јер покушаваш да се саживиш са туђим животом. Ако то успеш, онда проширујеш своје границе и то је та фина фреквенција, то је тај трептај душе једног и другог бића, то је уметничка авантура, уметничко тражење, тако ја доживљавам позориште.

Колико је уметничких тражења било у вашем досадашњем глумачком животу? Колико сте радили оно што сте заиста желели, а колико сте ирисајали и на нешто што сте мислили да не можете, што заправо нисте хтели да радиите?

Кад си у ангажману у једном позоришту то је службена ствар. На платном си списку, имаш задатке које мораш прихватити, и нема шта ту да зановеташ. Ја сам тако схватила моју позици-

ју у позоришту. Имаш радне задатке које мораш да прихватиш и готово! Али нису све моје колеге такве. Неке су врло водиле рачуна шта ће играти. Некима је било важно да одмах у првом читању нађу трептај, ту спону са ликом и ако то нису налазили, ако им се то није допадало, они су поштено враћали улоге. Али има глумаца, у које и сама спадам, који другачије схватају ангажман, сувише сериозно, зихерашки, који мисле да улогу треба урадити онако како се од њих тражи. Зато сам одиграла и неке улоге које нису биле за мене.

Јесће ли некад инсистирали на свом сћаву, јесће ли се сујројсћављали редитиљима?

Јесам, али су ме онда оптуживали да сам лажно скромна, да имам комплекс ниже вредности и да они немају намеру да ме убеђују или „разубеђују”, „приводе разуму” или једноставно да не желе да се правдају. Уопште узев, ситуација у позоришту данас је јако тешка за глумца. У позориште дође редитељ који ту није стално запослен, донесе своју идеју и визију пројекта – а то што ми имамо добре глумце који годинама седе, а само се десетак стално врти, и не може да се каже да они нису талентовани, редитеља не занима. У овој кући има еруптивних глумаца, поготово глумица, али ниједан редитељ није спреман да уђе у ризик звани експеримент. Учинило ми се да је нови управник Лалић отворио про-

стор за неку врсту експерименталног рада, где ће се институција аудиције и алтернације поново увести и оживети, што је јако добра ствар јер само тако се могу пласирати све добре енергије. Нема ништа теже за неког човека са потенцијалом од тога да му зачепиш уста и спуташ тело. У том смилу управа мора да има више ширине у руковођењу, да свако добије шансу јер само пробуђен и здрав такмичарски дух може да створи добру атмосферу и здраве основе за будући рад. Није истина да у овом позоришту не постоје глумице које боље до мене не би могле да одиграју многе улоге која сам одиграла ја. Није истина да сам за многе улоге баш ја била најбоља подела у овом позоришту. Ту је пре у питању била нека инерција, непостојање жеље или воље за новим, за експериментом, за упознавањем нових људи.

Да ли бисте одбијале улоге у временима каква су била јројшеклих десет година назвали храброићу или безобразлуком? Зашто ви нисте одбијали улоге?

Зато што су била у питању велика редитељска имена, Дејан Мијач, Егон Савин. Тешко је глумцу да одбије такве редитеље. Мени је јако важно да играм у представи Егона Савина, али када понуди нешто што није за мене и када осећам да ми се стеже утроба сваки пут при помисли да треба да играм ту представу, онда је то право мучење.

Хоћеће ли да кажеће која је тво предсћава?

Лаки комад. То ми је заиста била тешка мука.

Да ли је тво знао редитиљ?

Јесте, али ваљда није имао други предлог. Више се и не сећам шта је тачно било. Уопште, било је таквих ситуација.

Нисте, дакле, одбијали улоге из јошћовања јрема редитиљима, а јошћују ли данашњи редитиље вас ѓлумце?

Они нас не познају довољно. Недовољно знају и ансамбле, немају времена да их упознају. Њима је важно да врло брзо ураде посао за који су ангажовани и плаћени, просто не желе муку. Зато мислим да треба insistирати на сталном редитељу који ће природно имати више времена за све глумце у ансамблу, који ће их пратити, мислити и бринути о њима. Зато се радујем што сада радим са Жанком Томићем који је из куће, мада је и он ишао на поделу која гарантује успех, што не значи да ће он ипак доћи. То је увек неки чудан сплет околности. Можда ће Жанко прихватити институцију алтернације у будућим временима. Ето, сада, на пример, Егон ће доћи да ради *Глембајеве*. Зашто сада Егон Савин не би направио аудицију, на пример, за Баруницу Кастели?! Нека три глумице науче текст, нека покажу како то звучи и изгледа, и

„Глумац мора да буде свесћан свој еџоизма јер само ѿада може да се ѿосћави ѿрема ѿом еџоизму и да заволи ѿо шћо ради.” Гордана Ђурђевић-Димић (Лола) и Александар Гајин (Никола) у ѿредсћави „Куба либре”. Снимио Миомир Ползовић

нека је најбоља потом одигра! За то је потребно само мало добре воље и да редитељ који је одлучио да ради у некој позоришној кући издвоји мало више времена за представу.

Колико ѿзнајете младе људи који на сцени џлумачки расћу ѿоред вас?

Сентиментална сам према њима, сећам се себе у њиховима данима. Ја сам

имала јако добре професоре, била сам пажено дете које је ушло у добру школу и окружње. Имала сам легендарног професора Зекавицу, изванредног професора у Јовиној гимназији који је водио драмску секцију. Био нам је други отац. Дружење и учење с њим био је најлепши начин да се проведе време изван школе. Са плоча смо слушали најбоље интерпретације, добре коментаре, опсервације о животу, тако смо

први пут чули Плешу како говори „Свакидашњу јади-ковку”, чули смо Марију Црнобори, све најбоље што је било у глумачкој уметности. Он нас је дивно пазио и ја се увек трудим да се у контакту с младим људима сетим какав је био тај наш професор Зекавица. Долазили су неки млади људи по савет, да их спремим за пријемни на академију. Многи су ме следили а и неки који нису били изворни таленти ушли су у ужи избор, што значи да тај наш рад није био без одјека. Наравно да је после количина талента условила њихов даљи пут. Они су морали да се ослободе у односу на свој посао, текст, материју, да имају неки концепт и идеју, јер само они који имају идеју иду даље. Присећам се да смо ми, моја генерација, када смо дошли у позориште, примљени врло тешко. Било је мало школованих глумаца, тамо су били неки људи који су држали позиције, који су се бојали школованог кадра. Било је великих сукоба, али се то током рада средило. Још тада сам обећала себи да никад према младима нећу бити таква какви су тада, на мом глумачком старту, неки људи били према мени и мојој генерацији. Зато се јако радујем мла-

„За мене је животић увек био већи од награда, иако су награде глумцу потребне да би осетио да није промашио професију, да би имао satisfакцију да ишај посао добро ради.“ На фотографији: Лола (Гордана Ђурђевић-Димић) и Даније (Душан Славков Јакишић). Снимио Бранко Лучић

дима, њиховој отворености, томе што имају храбрости да експериментишу, што су разиграли позоришни кров, балкон, фоаје, степенице испред позоришта... а и ми смо све то некада као „Промена” радили на Академији.

Имаће ли ујшак да ниједна генерација после ваше није ишако жустиро крочила у позориште, ишако грнула

као ваша? Да ли је у ишању полицика, деценија зашочеништва, недосиаштак храбрости?

Можда је ствар у осећајности, у отворености, међусобном давању и предавању. Осим тога, ми смо се јако волели. И данас питамо једни за друге. Пунно смо времена проводили на Академији, скоро да смо тамо и живели. Тај

простор био је за нас светиња, као неки манастир. Не знам како се ове нове генерације друже, колико се отворе, колико говоре о животу, колико их живот истински интересује, шта су им циљеви, да ли својим радом желе да одговоре на суштинска, крајња питања живота или позориште доживљавају као нешто чиме треба засенити свет, направити продор у неку Европу, на Бродвеј... Али, ако се не друже, онда ту нема ни љубави, а све је питање љубави, колико су спремни једни другима да се дају, да искрено проговоре о себи, да кажу оно што их мучи. На крају, то је увек питање колико си спреман и храбар да се отвориш и проговориш о ономе што те мучи.

Рекосиће да вам је Академија била као манастир. Ту сиће онда, на неки начин, били искушеници. Живоћа или глуме?

И једног и другог, а време је било учо рата, оног великог, последњег великог. Били смо из свих крајева Југославије, свих вероисповести, а то се није ни знало јер никога није било брига. Ипак, осећала се нека презасићеност

временом, осећало се да Југославија одумири, из неких разлога који нама нису били знани.

Могу ли се неки нови млади људи са њих простиора на неки здрав и деведесетим годинама неоиперећен начин сјојити? У њозоришту, на пример, да макар буду искушеници окуљени око једног ѡројекта?

То би било тешко. Проналазиће се они на неким другим просторима, другим меридијанима, у тамо неким енклавама по Америци, Аустралији. Ми ћемо ту нашу тугу проживљавати, али у неким другим срединама.

Понишћивање ећа о чему смо на ѡочешку ѡговорили корићује и ѓлумчев сћив ѡрема наћрадама. Ви нисће ѡрчали за њима, али су вас ићак сћизале. Ове ћодине и Сћеријина.

За мене је живот увек био већи од награда, иако су награде глумцу потребне да би осетио да није промашио професију, да би имао сатисфакцију да тај посао добро ради. Фамозни укус победе мора да се осети, али кад се једном осети, онда више није циљ у животу! Хвала богу кад награде дођу јер тада човек не мора да се кида. Може мирно да се бави улогама.

Рекли сће ми да вам је неко из жирија рекао да је та Сћеријина наћрада за оћус, а не само за конкретан учинак са сцени на ѡом фестивалу. То вас је

умирило, додали сће. Шћа вам ѡо значи?

Никада не могу да кажем да сам неку улогу урадила стопроцентно како сам је замислила. Има, рецимо, неки момент који не могу да решим онако како сам замислила...

Која вам је улоћа најблића замисљеној?

Том идеалу глумац се приближава повремено током живота неке представе и саме улоге. Ја никада не знам како ћу одиграти неку улогу следећи пут и не мора да значи да, ако неку улогу почнем да радим с добрим осећајем, да ће тако бити до краја.

С каквим сће осећајем ѡочели да радите „Ослобођење Скопља“?

Генерално позитивним осећајем да смо загазили у нешто што ће бити наша заједничка брига. Колектив је здушно за комад, који је, иако му је драматургија фрагментарна, врло квалитетан. У питању су децје визуре: шта је то у нама одраслима због чега у неким ситуацијама урадимо неке ствари које се урежу у децје главе да им после одреде читав живот? Где ми то погрешимо да после постанемо аутистични, искомплексирани, злочинци?

Какви сће ѡрема сојсћивеној деци?

Строга. Има нечег аутобиографског у мојој улози. Ленче је трагично негативан

лик: или је у хистерији или је бесна. Уопште, бићу непријатна жена и покушаћу то да оправдам. Покушавам са својом децом да будем нежна, али им често придикујем, давим их моралним лекцијама... некад ме изненаде својим поступцима, радозналошћу. Много су видели у животу, а мало разумели. У том смислу, телевизија је Пандорина кутија која је отворена даноноћно и, пошто не можете стално да будете с децом, често их затичете како буље у неке опсцености и не знају шта о томе да мисле. Само се нешто мрачно у њима кува и излази.

Неке ваше колеће, ѡраћајући ѡо сојсћивеној души да би нашле оноћа кроз коћа ће ѡроходати сценом, нашле су ѡућ до Боћа. У ѡоследње време све их је више. Неки су се одрекли живоћа обичноћ смрћника, а дрући свој живоћ ѡроводе измећу молићви и овоземаљских обавеза. Мислите ли да је ѓлумцу, који свој век иживи брже и више нећо обичан смрћник, лакше да доће до Боћа?

Када глумац кроз глуму доће до Бога, он по правилу оставља глуму и почиње да се гнуша онога чиме се бавио јер је глума по дефиницији лаж! Зато је велика мука када глумац кроз те трновите путеве душе доће до своје суштине која је окренута Богу. Кад глумац нађе истину о себи, кад нађе себе у себи, у најдубљем делу сопствене душе, он оставља глуму и окреће се свом истинском бићу.